

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

Tadbirkorlik riski va tadbirkorlikning moliyaviy vositalari

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi: 410 000 – Biznes va boshqaruv

Ta'lim yo'nalishi: 60410400- Moliya va moliyaviy texnologiyalar

SAMARQAND – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Bank-moliya xizmatlari fakulteti
60410400 – Moliya va moliyaviy
texnologiyalar
ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Davlat moliyasi
Fan turi:	TANLOV
Fan kodi:	FINGOV204
Yil:	2
Semestr:	3
Ta'limshakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	30
Amaliymashg'ulotlar	30
Laboratoriya mashg'ulotlar	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	60
Kredit miqdori	4
Baholash shakli:	Test
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FMI	<p>Fanni o'qitishning maqsadi talabalarga tadbirkorlik riski va tadbirkorlikning moliyaviy vositalari mohiyati, ularning milliy iqtisodiyotimizni rivojlantirishdagi o'rni va aholining bandlik muammosini hal etishdagi roli to'g'risida nazariy hamda amaliy bilimlar berishdan iboratdir.</p> <p>Fanni o'qitishning asosiy vazifasi esa mamlakatimizda tadbirkorlikni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlarini, tadbirkorlikning tashkiliy-huquqiy asoslarini hamda ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalarini, tadbirkorlik faoliyatini tashkil etish, rejalashtirish, boshqarish, ularning moliyaviy faoliyati va kredit bilan ta'minlash shakllarini, tadbirkorlik sub'ektlarining bank, soliq va audit bilan bo'ladigan aloqalarini, axborot bilan ta'minlash usullarini va iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llarini talabalarga o'rgatishdan iboratdir.</p>
-----	--

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1	Ekonometrika (MTE1114)
2	Iqtisodiyot nazariyasi (ECONOM6)
3	Mikroiqtisodiyot (MICROE6)
4	Makroiqtisodiyot (MAKROEC6)

Ta'lim natijalari (TN)

Bilimlar jixatidan:

TN1	Tadbirkorlik sohasidagi xodimlarga qo'yiladigan kasbiy talablar;
TN2	Tadbirkorlik faoliyatida axborot-kommunikatsion texnologiyalarning o'rni;
TN3	Tadbirkorlik riski va tadbirkorlikning moliyaviy vositalari mohiyati, funksiyalari va vazifalari;
TN4	Tadbirkorlik risklarini tasniflash va ularning nazariy asoslari;
TN5	Tadbirkorlik risklarini baholash xususiyatlari va metodlari;
TN6	Tadbirkorlikni moliyalashtirishning shakllari;
TN7	Tadbirkorlikni moliyalashtirishning innovatsion usullari. haqida <i>tasavvurga ega bo'lishi;</i>
Ko'nikma jixatidan:	
TN8	Tadbirkorlik faoliyati amal qilishining qonuniy-huquqiy asoslari, byudjet qonunchiligi to'g'risida ma'lumotlarga ega bo'lish;
TN9	Moliyaviy innovatsiyalar va texnologiyalarning rivojlanishi;
TN10	Tadbirkorlik sub'ektlari faoliyatida xalqaro moliya institutlarining ahamiyati;
TN11	Tijorat banklari tomonidan tadbirkorlikni moliyalashtirish tizimiva uning samaradorligini baholash;
TN12	Tijorat banklarining tadbirkorlikni moliyalashtirishdagi muammolar..
TN13	Tadbirkorlarni qo'llab quvvatlash yo'nalishlari
TN14	Korxonalarining moliyaviy faoliyat jarayonini bilishi va ularni tahlil qilishi;
TN15	O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari. Iqtisodiyotni liberallashtirish va erkinlashtirishga qaratilgan davlat dasturlari, mazmuni, amalga oshirish chora-tadbirlari, moliyaviy manbalari.
TN16	Tadbirkorlikni moliyalashtirishning xorij tajribasi va undan samarali foydalanish yo'llari <i>bo'yicha ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.</i>

Fan mazmuni

Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza(M)

		Soatlar
M1	Tadbirkorlik riski va tadbirkorlikning moliyaviy vositalari fanining mazmun - mohiyati, maqsadi va vazifalari.	2
M2	Tadbirkorlik riski	2
M3	Tadbirkorlikda tavakkalchilik. Raqobatli strategiyalar.	2
M4	Tadbirkorlik risklarini baholash	2
M5	Tadbirkorlik risklarini boshqarish.	2
M6	Tadbirkorlik risklarini sug'urtalash	2
M7	Tadbirkorlikni moliyalashtirish	2

M8	Xorijiy investitsiyalar asosida tadbirkorlikni moliyalashtirish	2
M9	Tadbirkorlikni moliyalashtirishning muqobil vositalari	2
M10	Venchurli fondlar asosida tadbirkorlikni moliyalashtirish	2
M11	Xalqaro moliya institutlari va xorijiy moliya tashkilotlari asosida tadbirkorlikni moliyalashtirish	2
M12	O'zbekistonda tadbirkorlikni moliyalashtirishning amaldagi holat tahlili.	2
M13	Tadbirkorlikni moliyalashtirish mexanizmini takomillashtirish istiqbollari.	2
M14	Tadbirkorlik sub'ektlarining eksport salohiyatini baholash	2
M15	Tadbirkorlik etikasi va madaniyati	2
	JAMI	30

	Mashg'ulotlar shakli: Amaliy mashg'ulot (A)	Soatlar
A1	Tadbirkorlik riski va tadbirkorlikning moliyaviy vositalari fanining mazmun - mohiyati, maqsadi va vazifalari.	2
A2	Tadbirkorlik riski	2
A3	Tadbirkorlikda tavakkalchilik. Raqobatli strategiyalar.	2
A4	Tadbirkorlik risklarini baholash	2
A5	Tadbirkorlik risklarini boshqarish.	2
A6	Tadbirkorlik risklarini sug'urtalash	2
A7	Tadbirkorlikni moliyalashtirish	2
A8	Xorijiy investitsiyalar asosida tadbirkorlikni moliyalashtirish	2
A9	Tadbirkorlikni moliyalashtirishning muqobil vositalari	2
A10	Venchurli fondlar asosida tadbirkorlikni moliyalashtirish	2
A11	Xalqaro moliya institutlari va xorijiy moliya tashkilotlari asosida tadbirkorlikni moliyalashtirish	2
A12	O'zbekistonda tadbirkorlikni moliyalashtirishning amaldagi holat tahlili.	2
A13	Tadbirkorlikni moliyalashtirish mexanizmini takomillashtirish istiqbollari.	2
A14	Tadbirkorlik sub'ektlarining eksport salohiyatini baholash	2
A15	Tadbirkorlik etikasi va madaniyati	2
	JAMI	30

	Mustaqil ta'lim (MT)	Soat
MT1	O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari.	4
MT2	Xorijiy mamlakatlarda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlanishi.	4

MT3	Aholining bandlik muammosini hal etishda tadbirkorlikning tutgan o'rni.	4
MT4	Tovar ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish bo'yicha tadbirkorlikni rivojlantirish masalalari	4
MT5	Savdo-xarid va savdo-vositachilik kichik biznes va xususiy tadbirkorligini rivojlantirish yo'nalishlari.	4
MT6	Xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish muammolari.	4
MT7	Kichik biznes taktikasi va strategiyasi	4
MT8	Kichik biznes va tadbirkorlik faoliyatini rejalashtirishni takomillashtirish.	4
MT9	Kichik biznes korxonalarining bankrotligi va ularni davlat tomonidan moliyaviy qo'llab-quvvatlash	4
MT10	Tadbirkorlik subyektlari mahsulotiga baho belgilash bosqichlari va usullari.	4
MT11	Tadbirkorlik subyektlari faoliyatida moliyaviy risklarni boshqarish	4
MT12	Tadbirkorlik subyektlari faoliyati samaradorligini oshirish yo'llari	4
MT13	Tadbirkorlik subyektlarini xorijiy kredit liniyalari orqali moliyalashtirish	4
MT14	O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish yo'nalishlari.	4
MT15	Tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishning innovatsion modellari.	4
	JAMI	60

	Asosiy adabiyotlar
1	D.S.Qosimova. Xalqaro tadbirkorlik.Darslik. -T.: "Innovatsion rivojlanish nashiriyot-matbaa uyi", 2021 -332 b.
2	S.Salayev, M.Gulmanov va boshqalar. Tadbirkorlik faoliyatini rejalashtirish asoslari: O'quv qo'llanma-T.: «Tafakkur Bo'stoni» 2014. -288 b.
3	D.S.Qosimova. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik. Darslik -T.: «Innovatsion rivojlanish nashiriyoti -matbaa uyi", 2020 -328 b.
4	Анискин Ю.П. Организация и управление малым бизнесом: Учеб. пособ. – М.: Финансы и статистика, 2008. – 160с.
5	Xodiyev B.Y., Qosimova M.S., Samadov A.N. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik. T.: TDIU, 2010.
6	Boltaboyev M.R., Qosimova M.S., Ergashxo'jaeva Sh.J., G'oyibnazarov B.K., Samadov A.N., Xodjaev R. Kichik biznes va tadbirkorlik: O'quv qo'llanma. – T.: "Iqtisodiyot", 2010. – 275 bet.
	Qo'shimcha adabiyotlar
1	Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligini garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 47 b.

2	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 485 b.
3	Zaynalov J.R., Xusanov B.Sh., Aliyeva S.S., Ro'zibayeva N.X. va b. Moliya bozori: Darslik -T.: "Iqtisod-moliya", 2020. - 480 b.
	Internet-saytlar
4	www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasining hukumat portali.
5	www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
6	www.mf.uz - O'zbekiston Respublikasi Moliya Vazirligi rasmiy sayti.
7	www.cbu.uz - O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki rasmiy sayti.
8	www.stat.uz - O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qo'mitasi rasmiy sayti.
9	www.soliq.uz - O'zbekiston Respublikasi Davlat Soliq qo'mitasi rasmiy sayti.
10	www.openbudget.uz - O'zbekiston Respublikasi "Ochiq byudjet" portal
11	www.scopus.com – xalqaro ilmiy ma'lumotlar bazasi.

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baxo olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- > fanning mohiyati va mazmunini tiliq yorita olsa;
- > fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yul quymasa;
- > fan buyicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy axamiyati haqida aniq tasavvurga ega bulsa;
- > fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- > berilgan savollarga aniq va lunda javob bera olsa;
- > konspektga puxta tayyorlangan bulsa;
- > mustaqil topshiriqlarni tiliq va aniq bajargan bulsa;
- > fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni tiliq uzlashtirgan bulsa;

b) 4 baxo olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- > fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yul quymasa;
- > fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bulsa;
- > fan buyicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirida bajarsa;
- > fan buyicha berilgan savollarga tugri javob bera olsa;
- > fan buyicha konspektini puxta shakllantirgan bulsa;
- > fan buyicha mustaqil topshiriqlarni tiliq bajargan bulsa;
- > fanga tegishli konunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni uzlashtirgan bulsa.

v) 3 baxo olish uchun talabani bilimdarajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- > fan haqida umumiy tushunchaga ega bulsa;
- > fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yul quyilsa;

- > bayon qilish ravon bulmasa;
- > fan buyicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- > fan buyicha matn puxta shakllantirilmagan bulsa.

g) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baxolanishi mumkin:

- > U fan buyicha mashg'ulotlarga tayorgarlik kurilmagan bulsa;
- > fan buyicha mashg'ulotlarga doir xech qanday tasavvurga ega bulmasa;
- > U fan buyicha matnlarni boshqalardan kuchirib olganligi sezilib tursa;
- > fan buyicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yul quyilgan bulsa;
- > fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- > fanni bilmasa.

Agar magistr hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.

0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho,
70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

FAN O'QITUVCHISI TO'G'RSIDA MA'LUMOT

Muallif:	Kurbanova Sitara Baxodirovna – o'qituvchi
E-mail:	sitorakurbanova@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, "Moliya" kafedrası
Taqrizchilar:	B.Sh.Xusanov – Toshkent Kimyo xalqaro universiteti Samarqand filiali direktori, i.f.n., dotsent N.X.Ruzibayeva – Investitsiya va innovatsiyalar kafedrası dotsenti

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubuy Kengashining 2024 yil 29 08 dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. 5-09-13/1

Mazkur Sillabus "Moliya" kafedrasining 2024 yil 26 avgust dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarmasi boshlig'i

I.E.Shodmonov

Fakultet dekani

O.M.Pardayev

Kafedra mudiri

J.R.Zaynalov

Tuzuvchi

S.B.Kurbanova